

MAGYAR MOLNÁR

a magyar malomipar érdekeinek szakközlönye

az Országos Magyar Malom-Egyesület hivatalos lapja

Meggjelenik betenkint vasárnap	Előfizetési ára:	Szakszerűség és standóhivatal:
	évesként 10 frt. félreve 5 frt. Hirdetések árszabály szerint.	Budapest V., Erzsébet-lér 19.

BUDAPEST, 1892. JANUÁR HÓ 10.

TARTALOM: *Egyélti közlemények.* — Lisztvizsgálat rendszeres alapon. — A gabona minőség sulyának meghatározása. — *Kormányintézkedések.* — *Műszaki apródok.* — *Külön-írték.* — *Kereskedelem és forgalom.* — *Statistika.* — *Közkezes és tartálygy.* — *Értéki változások.*

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

A lisztgyártásban előállítandó fajták kevesbi létszámú és a lisztgyártásról szóló egyezményhez tartozó kevesbi egy nem rég tartott lezárás óta több fontos kérdés fölött tanácskoztak. A régi számozás lisztkezeltek bejelentése alkalmából, melyeket tudvalegőv 1891. december 31-én tel már nem szabad szállítani, konstataálták, hogy a belöldön (leginkább Ausztriában) körülbelül 8000 zsák, a külföldön pedig körülbelül 4000 zsák régi számozású liszt van még a raktáron, melyek mind el vannak adva, csak még át nem vették és hogy így tehát az egyezményes malomoknál sikerült összes régi lisztállításait lebonyolítani és hogy ezeket csak az új számozás lesz egyedül érvényes. Ezeknek tudomásulvétele után még a tözsdénél és a malomegyesületnél berendezett typusgyűjtemények ügye, az ömlesztés kényeszer a malomok költsésein forgalmában, az új tözsdéi szokványok, a költvelek szövegeinek megváltoztatása stb. kerültek szóba és hozattak ez ügyekben határozatok.

Lisztvizsgálat rendszeres alapon.

A francia hadügyminiszterium lisztvizsgáló laboratoriuma. Tekintettel azon körülményre, hogy a magyar malom-egyesület kezdeményezésére a budapesti tözsdetanaconál lisztminták totettek le, hogy a köteseknél s szállításoknál normalul szolgáljanak, aktuális jellegűnek tartjuk, hogy olvasóinkkal a francia hadügyminiszteriummilletkintessel s ezzelzerőn javaslatok alapján berendezett vizsgáló-laboratoriumot (laboratoire d'expertise) megismeressük, miért is annak szervezeteit s működési módját a Meunerie Française után in extenso közöljük.

I. A laboratorium célja. Az 1-ső számú melléklete azon füzetnek, mely a had-sereg számára előállítandó s szállítandó komiszenknyer feltételeit foglalja magában, ugy a varban efraktározandó, mint a napi szükségletre szánt ügynemű kenyérhez használható liszt feltételeivel foglalkozik.

Az erre használható liszt kétféle lehet:

1. Rendes liszt, mely a gabonában levő összes

UNGARISCHER MÜLLER

Zeitschrift für die Interessen der ungarischen Mühlenindustrie

offizielles Organ des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes

Erscheint wöchentlich Sonntag	Pränumerationspreis:	Redaktion und Administration
	ganzzährig fl. 10, halbjährig fl. 5. Inserate nach Tarif.	Budapest V., Elisabethplatz 19

BUDAPEST, 10. JÄNNER 1892.

INHALT: *Verbandsnachrichten.* — Ein System der Mehluuntersuchung. — Die Qualitätsge wichtsbestimmung des Getreides. — *Legislatorisches.* — *Technische Miscellen.* — *Vernachtes.* — *Handel und Verkehr.* — *Statistik.* — *Verkehrs- und Tarifwesen.* — *Markterichte.*

VERBANDSNACHRICHTEN.

Die conventionirten Mühlen, welche der Convention betri. die Sortenreduction und Mehlyprüfung angehören, haben jüngst in einer Plenarsitzung mehrere wichtige Fragen berathen. Es wurde namentlich aus Anlass der Anmeldung von Altmehl-Vorräthe, welche bekanntlich über 31. December 1891 nicht mehr geliefert werden dürfen, constatirt, dass im Inlande (gemeint Oesterreich) circa 8000 Sack, im Auslande circa 4000 Sack Altmehl auf Lager befindlich sind, welche alle verkauft, jedoch noch nicht übernommen wurden, somit es den conventionirten Mühlen gelungen ist, alle ihre alten Mehllieferungen abzuwickeln und fortan die neue Nummerirung als die einzige gelten wird. Es wurden nach Kenntnissnahme dieses Ergebnisses nach die Angelegenheit der bei der Börse und beim Mühlenverbande eingerichteten Typendepôts, der Plombenzugung im gegenwärtigen Verkehere der Mühlen, die neuen Börse-Utsancen, die Abänderung der Schlussbrieftexte etc. berathen und diesbezügliche Beschlüsse festgestellt.

Ein System der Mehluuntersuchung.

Das Laboratorium zur Untersuchung der Mehle des franz. Kriegs-Ministeriums in Paris. Mit Rücksicht auf den Unstand, dass auf Anregung des Ung. Landes-Mühl-Verbandes Mehlmuster beim Budapester Börsencomité deponirt wurden, welche als Typen für Abschlüsse und Lieferungen zu gelten haben, dürfte es von actuellem Interesse sein, das mit grosser Umsicht und auf Grund practischer Vorschläge im Ressort des französis. Kriegs-Ministeriums für Untersuchung des Mehles angeordnete und ins Leben gerufene Versuchs-Laboratorium (Laboratoire d'expertise) kennen zu lernen, daher wir es nach der Meunerie Française in extenso hier wiedergeben.

I. Zweck des Laboratoriums. Beilage Nr. 1 des Bedingnisshettes für die Erzeugung und Lieferung von Commisbrot für die Armee bespricht die Natur und die Qualität des hiezu zu verwendenden Mehles, sowohl für die Approvisionnement, wie auch für den täglichen Bedarf.

Die Mehle können von zweierlei Art sein:

1. Reglementsmässiges Mehl, enthaltend die Ge

lisztet, darát s azonkívül egy megfelelő, előre meghatározott százalékrész nedves sikért tartalmaz; a liszt tisztítása s a kivonati fok az 1866 május 26-iki rendelet által szabályozatik.

2. Kereskedelemből vett liszt, melynek az előbbivel legalább egyenlő minőségűnek kell lennie s azonkívül is bizonyos, a gabna minőségére szerint előre meghatározott százalékrész nedves sikért kell tartalmaznia. Az őrési mód azonban a legutolsó években gyökeresen átalakult s a kővön-őrési helyébe sok helyütt a hengerezékekkel való finom őrés lépett, úgy, hogy az őrési alatt nyert egyes őrlemények úgy mennyiségre, mint minőségére nézve megváltoztak.

25% őrési veszteség, illetőleg 75% lisztinyeréssel következőképen oszlik ez meg:

1. sz. fehér liszt 66%
2. „ barna „ 9 = 75%

hengerőréssel ugyanazon őrési arányok mellett nyerünk:

1. sz. lisztet 15%
2. „ „ 5 „
- darát „ 50 „

barna lisztet, melyben körülbelül 1 1/2% törlészt van a kopatóból (a hasadékból és szakállakból) 5% -ot = 75%.

Hogy más számokat nyerjenek az I. r. dercezből, mint a 15% I. sz. liszt, a különböző őrleményeket legalább is 10-szer őrök meg újra. Az életr őrlemények keverése szerint különböző számokat nyerünk: így pl. a két legelső daralást-kivonati keveréke I. r. minőségű lisztet eredményez, a többiek csak esékelyebb értékű lisztfajtákat képezhetnek, melyek annál szűkebbek, minél több benyök a dercelisztt. De ezen barnalisztek igen veszélyesek, mert nagymennyiségű csiratorédekét és a gabnaszemek héjréseit tartalmaznak, ezek pedig — Mége-Mouris szerint — egy Cerealine-nak nevezett anyagot tartalmaznak, mely anyagot ismeretes, hogy egyrészt a siker és kenyér minőségét befolyásolja oly módon, hogy ez utóbbi szalonnas is lesz, másrészt a lisztnek tartóságot csökkenti és határozott keserűt is kölcsönöz annak.

Tekintettel a malomipar ezen új helyzetére, a katonai hatóságunk maga részéről a vizsgálati mód megváltoztatására kellett gondoskodnia. Ugyanakkor kellett keresnie arra nézve, hogy meggyőződéssek arról, vajon az egyes szállítók kötelességesszen s a szállítási feltételek értelmében járják-e el a hosszabb időre (várak stb. ellátására vagy hadi célokra) vagy a mindennapi szükségletre szánt liszt és kenyér szállításában s szállítási feltételeknek? E végbő a hadügyminiszterium a rokkantak kaszárnyájában (Hôtel des Invalides) a tőzsden rendezett s az u. n. *tizenkét minta* megvizsgálására szánt vegyezeti laboratoriumhoz hasonlóan rendezett be a lisztet mindjárt szállításkor, de évközben is akármikor, ha szükséges, bizonyos terv szerint megvizsgálhatók, melótt felhasználhatnák.

A következő fejezetekben fogjuk adni a laboratorium berendezését s működésének módját, mely a hadsereg-élelmezési bizottság technikai szakosztálya alá van rendelve.

A kísérletek kettős természetűek:

1. Elsőfoku kísérletek, m. p.

- a) a liszt leszállítása és külső tulajdonságainak meghatározása;

samtheit des im Getreide enthaltenen Mehles und der Griesse, auch in sprechendem, im Voraus bestimmten Percentsatze an feuchtem Kleber; Beuterei und Auszug nach den Bestimmungen der Verordnung vom 26. Mai 1866.

2. Handelsmehle von mindestens gleicher Qualität, mit einem Percentsatze an feuchtem Kleber je nach der Qualität des Getreides im Voraus bestimmt. Nun hat aber die Vernehmungs-Methode in den letzten Jahren eine vollständige Umwälzung durchgemacht; an Stelle der Steinvermahlung trat an vielen Orten die hochmülleri- sche Vermahlung mittelst Weizen, was auch eine Veränderung in den Einzelprodukten nach sich zog.

Bei 25% Mahlverlust, resp. 75% Mehl-Ausbeute vertheilt sich diese wie folgt:

- Weisses Mehl Nr. 1 66%
- Hintermehl „ 2 9 = 75%

Bei Walzenvermahlung und bei demselben Mahlverhältnisse erhält man:

- Mehl Nr. 1 15%
- 2 5 „
- 50 „

Griesmehl
hinter Mehle, in welchen ca 1 1/2% Schrotmehl von der Kopperei (aus der Spalte und den Bärchen) enthalten sind . . . . . 5 = 75%.

Um andere Nummern, als die 15 Percent Mehl vom 1 Schrot zu erhalten, werden die verschiedenen Mahlproducte mindestens zehnmal hintereinander vermahlen. Je nach der Mischung der erzielten Mahlproducte erzielt man verschiedene Mehlnummern; so ergibt z. B. die Vermischung der beiden ersten Schrot-Auszugmehle Primarmehl, die anderen können nur minderwertige Mehle geben, welche umso grauer sind, je mehr sie von Fossmehle enthalten. Diese Hintermehle sind aber gar gefährlich, denn sie enthalten in sehr grosser Menge Bruchstücke der Keime und der inneren Hüllen der Getreidekörner, welche den — nach Mége-Mouris — Cerealine genannten Stoff enthalten, von welchem bekannt ist, dass er einerseits die Qualität des Klebers und des Brodes hecrächtigt, welches fettig wird, und anderseits dem Mehle die Haltbarkeit benimmt und ihm überdies einen ausgesprochen bitteren Geschmack verleiht. Mit Rücksicht auf diese neue Situation der Müllerei musste die Militär-Intendanz auch ihrerseits auf eine Abänderung ihrer Untersuchungs-methode bedacht sein. Sie musste Mittel und Wege suchen, welche ihr gestatten, sich davon zu überzeugen, ob die Lieferantinnen sowohl für die Verproviantierung, als auch für die täglichen Rationen solches Mehl verwenden, welches den vorgeschriebenen Qualitäts-Vorschriften entspricht und die bedingten Garantien betrefis Haltbarkeit und Unveränderlichkeit während des Lagerens bietet. Um dieses Ziel zu erreichen, wurde seitens des Kriegs-Ministeriums im Hôtel des Invalides, nach Muster des Comités der „zweifel Marken“ an der Pariser Börse ein Laboratorium eingerichtet behufs Untersuchung der Mehle am Anfange und in allen Stadien der Einlagerung bis zur Verarbeitung.

Im Folgenden wollen wir die Organisation, sowie die Arbeitsweise des Laboratoriums beschreiben, welches der technischen Section der Intendanz untergeordnet ist. Die Proben sind von zweierlei Natur:

1. Operationen ersten Grades, u. zw.:

- a) Absieben der Mehle und Untersuchung der äusserlichen Eigenschaften;

- b) a siker megmérése és
 c) minőségének meghatározása a Boland-féle aleurometer segítségével.
2. Második vizsgálatok:
- a) a nedvesség meghatározása és
 b) vegyészeti és mikroszkopikus vizsgálatok, a nettóalatti ásványos alkotások, a légeny és nettóalatti hamisítások meghatározása.
3. Sítési próbák.

Ezen vizsgálatok eredményét egy külön bizottságnak terjesztik be, melynek szakímeretei, fedhetetlensége és függetlenége a fülbi szakszövetségekkel szemben bizottságot nyitnak arra nézve, hogy adott vélemények alkalmasok-e részrehajlatlanok. Ezen bizottság maga nem határoz a feleket szemben, hanem csak okadatolói szakvéleményét adja a hozzája bejuttatott anyagról, az illető adminisztratív hatóságok teendője lévén, a melléje rendelt tudományos szakértői kar véleménye alapján és hivatkozással a szállítási feltételek megfelelő pontjára az illető tisztintáinak elfogadása vagy el nem fogadása felett dönteni.

(Folytatjuk.)

A gabona minőségi súlyának meghatározása.

A gabona értékenek meghatározásánál, tudvalevőleg, egyéb ismertető jeleken kívül a súlyviszonyokat is tekintetbe szokták venni, hogya csak inkább külső megítélésről van szó, nem pedig az egyes értékalakítások pontos megállapításáról, mely csak chemiai úton eszközölhető. Tekintetbe jöhet:

1. az *abszolút súly*, vagyis az egyes gabonaszemeknek vagy bizonyos meghatározott számú szemnek, száznak vagy ezernek, átlagos sulya, grammokban;

2. a *fajsúly*, vagyis bizonyos mennyiségű szemnek viszonya, összes tömegüket tekintve ugyanolyan térfogatú vízhez;

3. az *u. n. térfogat-vagy sűrűségi suly*, vagyis valamely testből egy bizonyos űrtartalom (liter, hektoliter) sulya, szintén grammokban vagy kilogrammban kifejezve.

Az e tekintetben tett kísérletek szerint, melyek közt különösen a *Wolny* é emelendő ki, a magvaknak mint vetőmagoknak és kerekedelmi áruknak értékmeghatározás-érdekében, az *abszolút suly*, illetőleg a szemek nagysága és alakja még a legbiztosabb mérésszó a tekintetben, hogy mennyire alkalmasak a mezőgazdasági mellékparok legkülönbözőbb gyártmányainak előállítására. *Wolny* általában azt tapasztalta, hogy egy és ugyanazon fajánál a nagy szemek több nitrogénmentes kivonati anyagot és zsírt tartalmaznak, a kisebb szemek ellenben felémelyanyagot és cellulózt és hogy e szerint tehát különbözet kell tenni a különböző nagyságú szemek közt a gyártásra nézve való használhatóságuk és értékük tekintetében: a különböző lisztgyártmányok előállításánál, a keményítőgyártásban, szintegy a sör- és szeszfőzésben is a legnagyobb nyereseményt a legnagyobb szemek szolgáltatják. Hogy vetési célokra a legnagyobb és legsúlyosabb szemek nyújtsák a legtöbb biztosított nagy termések elérésére, oly tény, melyre már számtalanszor fölment utalás. A *fajsúly* ellenben a gabonaszemek minőségének meghatározásánál, tekintve értékes anyagokban való tartalmukat, nem használható. Így ugyan, hogy bizonyos különbségek a fajsúlyban is kifejezésre jutnak; így pl.

- b) quantitative Bestimmung des Klebers und
 c) qualitative Untersuchung desselben mittelst des Boland'schen Aleurometers.
2. Operationen zweiten Grades:
- a) Bestimmung der Feuchtigkeits und
 b) chemische und microscopische Analysen, Bestimmung der mineralischen Bestandtheile, des Stickstoffes und event. Fälschungen.
3. Backproben.

Die Ergebnisse dieser Untersuchungen werden einer Special Commission unterbreitet, deren Sachkenntniss, Unbescholtenheit und Unabhängigkeit vis-à-vis der übrigen Verwaltungszweige Garantie bieten für die Gründlichkeit und Unparteilichkeit ihrer Aussprüche. Diese Commission hat ferner keine Entscheidung zu treffen, sondern bios ihr motiviertes Urtheil über das ihr unterbreitete Material abzugeben, während es Sache der administrativen Localbehörden, denen sie als wissenschaftlicher Beirath zu dienen hat, ist, über die Annahme oder Nichtannahme der betreffenden Mehle — unter Berufung auf die betreffenden Paragrphen des Bedingnißsches und auf Grund der über die resp. Mehlmuster zu liefernden, möglichst eingehenden Expertise — zu entscheiden.

(Fortsetzung folgt.)

Die Qualitätsgewichtsbestimmung des Getreides.

Für die Werthbestimmung des Getreides sucht man wie bekannt, neben anderen Merkmalen auch die Gewichtverhältnisse desselben zu verwenden, soweit es sich nur um eine mehr äusserliche Beurtheilung und nicht um eine genauere Feststellung der einzelnen Werthbestandtheile, die sich nur durch eine chemische Analyse ermitteln lassen, handelt. Es kommen dabei in Betracht:

1. das *absolute Gewicht*, d. h. das durchschnittliche Gewicht des Einzelkorns oder einer bestimmten Menge, 100 oder 1000 Stück derselben, in Gramm;

2. das *specifische Gewicht*, d. h. das Verhältniss einer gewissen Menge der Körner in ihrer Gesammtmasse zu der gleichen Raummenge Wasser;

3. das sog. *Volum- oder Massgewicht*, d. h. das Gewicht von einem bestimmten Hohlmaße (Liter, Hektoliter) der betreffenden Waare, ebenfalls in Gramm oder Kilogramm ausgedrückt.

Nach den vorliegenden Untersuchungen, von denen besonders diejenigen von *Wolny* über die Werthbestimmung der Samen als Saat- und Handelswaare (Journ. f. Landw. 1877. 25. Jg.) hervorzuheben sind, ist das *absolute Gewicht*, bezw. die Grösse und Form der Körner noch als das sicherste Werthmaass für ihre Brauchbarkeit zur Herstellung der verschiedensten Fabrikate landwirthschaftlicher Nebengewerbe zu betrachten. Im Allgemeinen fand *Wolny*, dass bei einer und derselben Varietät die grossen Körner reicher an stickstoffreichen Extraktstoffen und Fett sind, die kleinen Körner dagegen an Eiweisssubstanzen und Cellulose, und dass danach zugleich über die Brauchbarkeit und den Werth verschieden grosser Körner für den Fabrikationsbetrieb zu urtheilen ist: für Herstellung der verschiedenen Mehlfabrikate, die Stärkefabrikation, ebenso für die Brauerei und Brennerei etc. wird die grösste Ausbeute nur aus den grössten Körnern erzielt werden. Dass für Saat-zwecke die grössten und schwersten Körner die beste Gewähr für die Erzielung hoher Erträge bieten, ist eine Thatsache, die ja vielfach hervorgehoben worden ist und an die hier nur erinnert zu werden braucht.

az acélos szemek fajsúlya általában nagyobb mint a liszteseké, a fajsúly továbbá a viztartalom emelkedésével valamint az érés előrehaladtával csökken (a rozsnál legalább úgy tapasztalták); azonban meg nem engedhető hogy ezen egymás között sok tekintetben változó vonatkozások mellett, fordítva a fajsúly kisebb vagy nagyobb voltából a szemek bizonyos tulajdonságait következtessük, egészen ellekintve attól, hogy a tulajdonságok más módon sokszor könnyebben és biztosabban deríthetők ki. Azonkívül pedig a gabonaszemek fajsúlyának még csak megközelítő pontossággal való megállapítása is tetemes nehézségekkel jár.

A mi pedig a *térfogatsúlyt* illeti, erre nézve *Wollny* szintén azt állítja, hogy ez magában a magok minőségének meghatározására nem használható. Általában pedig nincsen törvényben kifejezhető összefüggésben sem a szemek nagyságával, sem a bennük tartalmazott értékes anyagok mennyiségével; azonkívül pedig befolyással van rá számos más tulajdonság is, a viztartalom, az érés foka, a szemek fajtája stb., melyek minden egyes esetben többé vagy kevésbé el vannak vonva a közvetlen megfigyeléstől és melyek egymást erre nézve befolyásolhatják. Ugyanazon fajtájú szemeket véve, a szemek formája mindenesetre nagy befolyással van a térfogatsúlyra, mert világos, hogy oly szemekből, melyek külső alakjuk folytán sűrűbben rakódnak egymáshoz, több fér egy bizonyos mértékbe, mint olyanokból, melyek közt nagy hézagok vannak, úgy, hogy tehát az előbbi esetben, ha a szemek alkata különben megegyező, a térfogatsúlynak nagyobbak kell lenni.

Ha a kereskedelmi forgalomban ennek daczárta a gabona minőségének megállapításánál egyéb tulajdonságain kívül a térfogatsúlyt is alapul szokták venni, úgy ez első sorban arra vezethető vissza, hogy a megállapításnak ez a módja aránylag könnyű. Bizonyos *mennyiségű* szemek lemérése sokkal könnyebb és egyszerűbb mint bizonyos *számu* szemek a megszámlálása, kiváltképen már azért is, mert helyes utalnak nyérése végett leglább 500 szemet kell leszámlálnunk és ha ennek egyrészt a tudományos vizsgálatoknál nincs semmi jelentősége, másrészt a nagy kereskedelmi forgalom gyakorlatában nagyon is időrabló.

Azonkívül a térfogatsúlynál is léteznek némely tekintetekben kölcsönös vonatkozások ezen súly és a szemek alkata között, habár itt sincsen kizárva egyes tulajdonságok kiegyenlítődése és ennek folytán eltérődése. Így a térfogatsúly a búzánál, rozsnál és árpanál általában növekszik a szemek nagysága szerint; a zab e tekintetben nem mutat határozott magatartást, *Wollny* legalább egy zabfajtánál (kamesatki zab) a fenti tulajdonságot konstatalta, míg másik két fajta (podolái és bajor zab) annál nagyobb térfogatsúlyt tüntetett fel, minél kisebbek voltak a szemek.

(Folytatás köv.)

Dagegen kann das *spezifische Gewicht* für die Qualitätsbeurteilung der Getreidekörner bezüglich ihres Gehalts an wertbildenden Stoffen nicht benutzt werden. Allerdings kommen gewisse Unterschiede auch im spezifischen Gewicht zum Ausdruck; so besitzen z. B. glatte Körner allgemein ein höheres spezifisches Gewicht als mehliges, ferner nimmt das spezifische Gewicht mit dem zunehmenden Wassergehalt der Körner ebenso wie mit dem zunehmenden Reife (letzteres wenigstens für Roggen konstatiert) ab; allein es ist nicht statthaft, bei diesen vielfach untereinander wechselnden Beziehungen umgekehrt aus einem höheren oder niederen spezifischen Gewicht auf gewisse Eigenschaften der Körner zu schließen, ganz abgesehen davon, dass sich diese vielfach auf andere Weise leichter und sicherer ermitteln lassen. Eine einigermassen genaue Feststellung des spezifischen Gewichts ist zudem bei den Getreidekörnern mit erheblichen Schwierigkeiten verbunden.

Was nun das *Volunggewicht* anlangt, so kommt *Wollny* ebenfalls zu dem Schluss, dass auch dieses an sich für die Erkennung der Qualität der Samenkörner nicht verwertbar sei. Es steht im Allgemeinen in einer gesetzmässigen Beziehung weder zu der Grösse der Körner noch zu der Menge der in ihnen enthaltenen werthbildenden Stoffe; ausserdem ist es von einer Reihe anderer Momente, wie Wassergehalt, Reifegrad, Varietät etc. der Körner beeinflusst, die in jedem einzelnen Falle sich mehr oder weniger der unmittelbaren Wahrnehmung entziehen und sich dazu gegenseitig kompensieren können. Ceteris paribus ist jedenfalls die Form der Körner von erheblichem Einfluss auf das Volunggewicht, denn es liegt auf der Hand, dass von Körnern, welche sich ihrer äussern Gestalt wegen dichter an einander lagern, mehr in das Massgefäss hineingeht werden, als bei solchen, die grössere Zwischenräume zwischen sich lassen, so dass also im ersten Falle, wenn sonst die Beschaffenheit der Körner übereinstimmt, das Volunggewicht ein höheres sein muss.

Wenn trotzdem gerade das Volunggewicht in Handelsverkehr zur Qualitätsbeurteilung des Getreides, neben andern massgebenden Eigenschaften desselben allgemein verwandt wird, so ist dies zunächst wohl auf die verhältnissmässig leichte Art der Ausföhrung zurückzuführen. Das Abmessen einer bestimmten Körnermenge ist bei weitem leichter und einfacher, als das Abzählen einer gewissen Körnerzahl, zumal man, um einen richtiger Durchschnitt zu erhalten, doch mindestens 500 Körner abzählen muss, und wenn dies auch bei wissenschaftlichen Untersuchungen keine Bedeutung hat, so würde es für die grosse Praxis im Handelsverkehr meist viel zu zeitraubend sein.

Ausserdem bestehen auch beim *Volunggewicht* in manchen Punkten gegenseitige Beziehungen zwischen diesen und der Beschaffenheit der Körner, wenn auch hier eine gegenseitige Ausgleichung einzelner Eigenschaften und damit eine Vermischung nicht ausgeschlossen ist. So nimmt im Allgemeinen das Volunggewicht bei Weizen, Roggen und Gerste mit der Grösse der Körner zu; Hafer scheint sich darin schwankend zu zeigen, wenigstens fand *Wollny* für eine Hafervarietät (Kamesatka-Hafer) das gleiche Verhalten wie bei jenen, während zwei andere Sorten (Podolischer und Baiserscher Hafer) ein um so grösseres Volunggewicht aufwiesen, je kleiner die Körner waren.

(Fortsetzung folgt.)

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Munkások vasárnapi szünete. Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter *Csáky* Albin gróf vállalás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg a hó 3-ára szűkebbkörű értekezletet hívott egybe a kereskedelemi miniszterumba, a kereskedelemügyi miniszternek az ipari munkások kivételére vonatkozó indítványának tárgyalása czéljából. Ott voltak: *Baross* Gábor kereskedelemügyi miniszter, *Lukács* Béla államtitkár, *Schnierer* Gyula, *Szalay* Imre és *Stathudny* György min. tanácsosok, *Irányi* Dániel orsz. képviselő, *Gerlézy* Károly alpolgármester, *Szilgyi* Kálmán az akadémia főtitkára, *Wolofka* Nándor címz. püspök, *Bogisich* Mihály apat-plebános, *Horváth* Sándor ev. lelkész stb. A kereskedelemügyi miniszter indítványait, aki az értekezleten mint előző működtető, a jelenlevő csekély módosításokkal elfogadták. A főbb indítványok voltak: a muzeumok vasárnapokon egész napon át való nyitvatartása, mutatványokkal egybekötött felolvasások a természetudományból, történelemből, munkás-könyvtárak létesítése s a vidéken és a Budapestnek működő népoktatási körök mintájára népszerű tanfolyamok nyitása. Emaz indítványokat az értekezlet elfogadta és egy bizottságot küldött ki a közelebbi teendő megállapítása czéljából. A miniszter az értekezlet végén kijelentette, hogy a program megvalósításához szükséges költségeket ez évben saját tárczájából fogja fedezni, a jövő években azonban a vállalás- és a közoktatásügyi miniszter hozzájárulásával lesznek e költségek megállapítva.

MŰSZAKI APRÓSÁGOK.

A villamos vasúti üzemenek tökéletesítése ugy-
látszik *Edison* lengészű feltalálói által elérte tetőfokát. Mert több száraznak a legutóbbi napok az a mondás, hogy: »A gőzmozdony vége elérkezett.« A legkisebb részletek kidolgozott rendszereinek alapjának szerint *Edison* egy a vasúti, mint a közúti forgalom számára központi telepeket állít fel a használatú szükséges gőz- és dynamo-gépekké; a már most is használtos két sín közé egy harmadikat alkalmaz közpéren, melyen át áramlik az elektromos áram a közúti kocsihoz vagy villamos mozdonyhoz, a kerekeken és az oldalsó síneken át pedig az áramfejlesztő telepekből érkezik vissza. Az utak forgalmának biztonságát végíti *Edison* csak »csekély feszültségi erős áramokat« alkalmaz, melyek az emberekre és az állatokra nézve teljesen ártalmatlanok. A villamos motor-
nak és a keréktengelyekkel való összeköttetésének szerkezete, melyet *Edison* még titokban tart, szintén oly egyszerű, hogy általa nemcsak közúti kocsik és személyvonatok, hanem *teher-
vonatok* is mozgathatók. Vasúti vonalakon folyómetereknél 50 kg. súlyú sínekből álló erős alépítmény mellett óránként 160 km.-nyi sebességet vél *Edison* elérhetni, míg a közúti forgalomban, a mi sokkal nehezebb, a sebességet óránként 6 kilométerre csökkentheti. Rendszer mellett 12°.-nyi emelkedés is legyőzhető. A vonatok fekézése csak egy fog történni mint most és egyedül ez az, a mi gondozást igényel. Minthogy mozkivált a kocsiknak és a mozdonyoknak a villamos erőt által való csendes és rázkódásoktól feleltébb ment mozgattása folytán egy általa tervezett közúti vasútnak feltartása és üzemeltetése, mely a chicagói kiállítás alkalmával Chicago és Milwaukee közt közeledni fog, először tekintetbe az eddigi vasutrendszereket mint felmúluljak, *Edison* mondaná szerint a vasutak villamos üzemenek problémája véglegesen meg van oldva.

Az »*Australian Miller*« szerint a philadelphiai »*Melbourne Flour Mills*« folyós ammoniakkal hajtatik; egy newyorki vonatfőhajón kívül, egy látszik, az az egyedüli gépeberendezés, melyben ezen hajóerő gyakorlatilag alkalmaztatik.

LEGISLATORISCHES.

Sonntagsruhe der Arbeiter. Der Handelsminister *v. Baross* hat im Einverständnisse mit dem Cultus- und Unterrichtsminister Grafen *Csáky* eine engere Enquete in's Handelsministerium zusammenberufen, zwecks Berathung über die Vorschläge des Handelsministers betreffend die Ausbildung der Industriearbeiter. Es waren anwesend: Handelsminister *Gabriel v. Baross*, Staatssecretär *Bela Lukács*, die Ministerialräthe *Julius Schnierer*, *Emrich Szalay* und *Georg Stathudny*, R.-Abg. *Daniela Irányi*, Vicebürgermeister *Karl Gerlézy*, Generalsecretär der Academie Coloman *v. Szily*, Bischof *Ferdinand Wolofka*, Abt-Pfarrer *Michael Bogisich*, *Alexander Horváth* etc. Die Vorschläge des Handelsministers, der den Vorsatz führte, nahmen die Anwesenden mit geringen Modificationen an. Die hauptsächlichsten Vorschläge sind: der freie Besuch der Museen an Sonntagen den ganzen Tag über; die Veranstaltung von mit Demonstrationen verbundenen Vorträgen aus den Naturwissenschaften, der Geschichte, die Errichtung von Arbeiter-Bibliotheken und die Abhaltung von populären Lehrcourses nach dem Muster der in der Provinz und in Budapest thätigen Volksbildungvereine. Die Vorschläge wurden angenommen und zur Feststellung der näheren Aenden wurde eine Commission entsetzt. Am Ende der Berathung theilte der Minister mit, dass er die Kosten der Verwirklichung der geschilderten Vorträge heuer aus seinem eignen Portfeuille bestreiten wird, in den kommenden Jahren aber gemeinsam mit dem Cultus- und Unterrichtsminister die Kosten festgestellt werden.

TECHNISCHE MISCELLEN.

In der Vervollkommnung des elektrischen Eisenbahnbetriebs ist augenscheinlich von dem genialen Erfinder *Edison* der letzte Feinschliff gethan. Denn von ihm stammt das geflügelte Wort der jüngsten Tage: »Das Ende der Dampflocomotive ist gekommen.« Nach den Grundzügen seines bis in die kleinsten Details ausgearbeiteten Systems errichtet er, sei es nun für Eisen- oder Strassenbahnbetrieb, Centralanlagen mit den erforderlichen mächtigen Dampfmaschinen und Dynamen; zwischen die beiden jetzt schon bestehenden Schienen legt er eine dritte Schiene in die Mitle, lässt nun den Strom durch diese letztere zu dem Strassenbahnwagen oder der elektrischen Locomotive strömen und leitet denselben durch die Räder und durch die seitlichen Schienen zu der Stromerzeugungsstelle zurück. Wegen der Sicherheit des Verkehrs in den Strassen verwendet *Edison* dabei nur »starke Ströme mit geringer Spannung«, die für Menschen und Thiere ganz unschädlich sind. Auch die Construction des elektrischen Motors und dessen Verbindung mit den Radachsen, die *Edison* noch geheim hält, ist eine derart zweckmässige, dass er nicht allein Strassenwagen oder Personenzüge, sondern auch Lastzüge damit bewegen kann. Auf Eisenbahnstrecken will er bei genügend starkem Unterbau mit Schienen von 50 kg Gewicht pr. Liniendie die enorme Geschwindigkeit von 160 km pr. Stunde erreichen, während er, was weit grössere Schwierigkeiten macht, beim Strassenverkehr ebenso gut die Geschwindigkeit auf 6 km pr. Stunde erriechen kann. Dabei überwindet sein System Stigungen bis zu 12°. Die Bremsung der Züge wird, wie jetzt, durch Luftbremsen bewerkstelligt und die Luftbremsen sind es auch einzig und allein, die der Wartung bedürfen. Da ausserdem, Dank der ruhigen und überaus sanften Bewegung der Wagen oder Locomotiven durch die elektrische Kraft, die Erhaltungskosten und der Betrieb der von ihm entworfenen Anlage einer Strassenbahn, die zum Beginn der Weltausstellung in Chicago, zwischen Chicago und Milwaukee eröffnet werden soll, an Billigkeit alle anderen Systeme übertrifft, so ist nach *Edison's* Anspruch das grosse Problem des elektrischen Betriebes von Bahnen endgiltig gelöst.

Nach dem »*Australian Miller*« wird die sogenannte »*Melbourne Flour Mills*« in Philadelphia durch flüssiges Ammoniak betrieben; mit Ausnahme eines Schlepsschiffes in New-York soll dies die einzige Maschinenanlage sein, wo diese Triebkraft praktisch verworhtet wird.

KÜLÖNFELEK.

A soroksári kenyér veszedelme. A veszedelmek azokat a soroksári molnárokat fenyegeti, akik a soroksári kenyérhez való lisztet éri vizsalmáikban, melyeket a soroksári Dunán-egz szőlőből folyólagó keskeny er vize hajtott elő; hogy az er vize a malommal hajlására használatos, az megerősítés után általában megduzzasztották. Az 1885. évi viztörvény szerint ilyen gátak főtartására a fojammernökégnél kellett új engedélyt kérni, de ez a gátakat nem engedélyezte, mert a Dunán-egz szőlőjét el fogják kiválasztani a főtárhánt a Csepel-szigetre átköltési. Az érdekelt molnárok ezáltal jövedelmüket látták sértve és az ünnepek alatt már érkeztetel is tartották, melynek határozatából egy köldöttég tisztelgett *Bethlen* Andrást a főúrnóvaltságot miniszterrel, akinek emlékiratot nyújtották át, melyben sértelemk sűrűs orvoslását kéri.

The Millers League of the United States — az Egyesült-Államok molnárainak szövetsége. Ily cím alatt, mint már tavaly egy ízben említettük, az Egyesült-Államokban egy molnárszövetség van alakulóban, melynek czéja: 1. Biztosítani a liszt pontosságát és megelőzésére való szállítást az ország belsejébe; a helyföldi vagy külföldi kikötőkbe. 2. Kezdetben szállítási célokra készítőket ki a kivált számar. 3. A kivált kereskedelmet emelni és támogatni a külföldi fogyasztók megóvása által rendellenes és nem megfelelő értéki szállítást által. 3. Uj fogyasztási területek megnyitása az amerikai őrtények számára, valamint minden idevonatkozó értesítések közlése a tagokkal. 4. Mindazon kérdések tárgyalása, melyek a liszt-kereskedelemben vonatkoznak és a liszt-kereskedésben fennálló viszályok megszüntetése egy a végük mint az eladók részéről. 6. Az Egyesült-Államok összes kereskedő molnárainak egyesítése a kölcsönös védekezésre és működésre a malomipar általános javára. Azokat az eszközöket és módokat, melyekkel a kivált őrtényeket a legjobban lehetne elerni, a tagok maguk állapítják meg. Azt ajánlják, hogy a szövetkezet három csoportba osztassék és pedig az északnyugati, délnyugati és középső állam csoportjába. Mindezek a csoportok saját területük kiserék ügyeinek, valamint minden egyéb pedig közös érdek javára működnek. Mindegyik alszövetkezetek közül székhelye volna, saját penzára, külön tisztviselője és külön elnöke. A kelet városok képviselőivel való örökösen kötségeit az egyes államok közt felosztanak. Az alszövetkezetek alapítása után képviselőket választanak ezek, melyek egy közös érkeztelen megállapítanak a szövetkezetre vonatkozó főbb intézkedéseket. A fent közölt indítvány az Egyesült-Államok 12 molnárainak aláírását viselik, kik között képviselve vannak Minnesota, Indiana, Ohio, Északi és Déli Dakota és Missouri összes tekintélyes molnárai.

Szt.-Pétervártól molnárnyűrés lesz ebben a hónapban; ezen nyilvános szankciónak és tapaszlat molnárok kik a malomipari és lisztüzleti viszonyoknak től hónap óta való tanulmányozása után Angolországból Hollandiába és Belgiumból ismét visszatért Oroszországra a fogják jelentéseket előterjesztési és az orosz lisztkiválti emelésére alkalmas módokról tanácskozn.

A Volga melletti inséges vídékrol próbát küldtek a Petersburger Zeitung-nak bizámat érdemű helyről ahóly a lisztből, melyet ott fogyasztanak, azzal a kérséssel, hogy vizsgáltsák meg, mert e liszt élvezetűl az emberek tömegesen megbetegednek. Az említett lap szerkesztője a próbákat dr. Biel J. chemiai laboratoriómának adta át vegyelemzés végett. A vegyész a munkát elvéllálta és átadta a szerkesztőnek a szükséges vizsgálatok analysisét, valamint az az által nyert idegen anyagokat: egy üvegescsé aványi alkatrészt és egy üvegescsé lapad, a lisztből nyert olajat. A megvizsgált liszt tartalmazott: 10.08 százalék nedvességet, 17.16 százalék aványi alkatrészeket, homokot stb., 32.67 százalék olajpogácsaliszttel és gynnagvakat, 40.09 százalék rozsliszttel. Ahol az emberek ilyen lisztet élnek, melyhez képest a Pucherf-féle liszt, mely annyit part vert fel, valószínűleg eseme, ott okvetlenül betegségeknek kell lábra kapni.

Botrányos állapottok a lisztvel való ellátás körül Pétervártól. A Szt.-Pétervári községe által Liebauból beszerzett liszt chemiaial megvizsgálattán, a következő eredményekre jutottak:

10 gramm liszt 50 köbcentiméter vízzel keverték és a

Eine Gefahr des Soroksärer Brodes. Eine Gefahr bedroht jene Müller in Soroksár, die auf ihren Wassermühlen das Mehl zum Soroksärer Brode mahlen und als Betriebskraft die aus den Schleusen des Donau-Arnes entspringende schmutzige Wasserräder benutzten. Das Wasser zum Betriebe ihrer Mühlen brauchbar zu machen, mussten dasselbe mittelst Schleusen künstlich gestaut werden. Im Sinne des Wasserrechtsgesetzes v. J. 1885 mussten die Müller wegen Gestaltung dieser Schleusen bei den Strogenprocuratoren um eine neue Bewilligung einkommen, welche jedoch verweigert wurde, weil die Schleusen des Donauerarnes entfernt werden und die Hauptturbinen auf die Csepel-Island versetzt wurden. Die interessirten Müller sahen sich hiedurch in ihren Existenzbedingungen bedroht und hielten während der Feiertage eine Beratung, aus deren Beschlusse eine Deputation beim Ackerbauminister Grafen Andreas Bethlen vorschrieb und dem Minister eine Denkschrift überreichte, in der die Müller um dringende Sanction ihrer Beschwerden ersuchten.

The Millers League of the United States — Müllerbund der Vereinigten Staaten. Unter vorstehendem Titel soll in den Vereinigten Staaten eine Vereinigung der Müller ins Leben gerufen werden, deren Zweck es ist: 1. Die punktlücke und befriedigende Ablieferung des Mehles aus dem Inneren des Landes nach den heimischen und den ausländischen Häfen zu sichern. 2. Bessere Ladescheine für die Ausfuhr zu erlangen. 3. Den Ausfuhrhandel zu fördern und zu unterstützen durch Schutz der ausländischen Käufer gegen unpunktlücke und minderwerthige Lieferung. 4. Erschließung neuer Absatzgebiete für die amerikanischen Mühlenerezeugnisse, sowie die unvergängliche Mitteilung aller hierauf bezüglichen Thatsachen an die Mitglieder. 5. Erörderung aller Fragen, welche den Mehlerverkauf betreffen, und Abstellung bestehender Missbräuche im Mehlerhandel sowohl seitens der Käufer wie der Verkäufer. 6. Vereinigung der Müller in allen der Vereinigten Staaten zum gegenseitigen Schutz und Wirken zum allgemeinen Wohle des Mühlenwesens. Die Art und Weise, wodurch die erwünschten Ergebnisse am besten erreicht werden können, beschließen die Mitglieder selbst. Es wird vorgeschlagen, den Bund in 3 Abtheilungen zu gliedern, für die nordwestlichen, südwestlichen und mittleren Staaten. Jede dieser Unterabtheilungen soll ihr eigenes Gebiet besetzen, alle zusammen aber zum allgemeinen Wohle wirken. Jeder Unterabtheilung soll seinen besonderen Sitz haben, seine eigene Specien wählen, eigene Agenten anstellen und seinen Vorstand wählen. Die Specien der Verbindung der Vertreter in den stlichen Städten und an gemeinsamen Punkten werden auf die einzelnen Mühlen vertheilt. Nach der Gründung der Unterabtheilungen wählen diese Abgeordnete, welche in einer Zusammenkunft die weiteren Bestimmungen bezüglich dieser allgemeinen Vereinigung treffen. Obiger Antrag ist von 172 Müllern der Vereinigten Staaten unterzeichnet, darunter befinden sich alle bedeutenden Müller von Minnesota, Indiana, Ohio, Nord- und Süddakota und Missouri.

Ein Müller-Congress in St. Petersburg wird in diesem Monate tagen; demselben werden die Berichte von Specialisten und erfahrenen Müllern — die nach einem mehrronathlichen Studium der Mühlenfähigkeit und des Mehlgutes in England, Holland und Belgien, sowie in Frankreich, Italien und Preußen gekehrt sind — mitgetheilt und gleichzeitig über Mittel zur Hebung des russischen Mehl-Exports berathen werden.

Eine Mehprobe aus dem Nothstandsgebiet an der Wolga wurde der Redaktion der Petersb. Zig. jüngst von vertrauenswerther Seite mit der Bitte übergeben, sie untersuchen zu lassen, da die Leute, welche mit dem Mehl genährt werden, massenhaft erkranken. Die Redaction übergab die Probe dem Analytischen Laboratorium des Dr. J. Biel in Petersburg, benamhate Chemiker übernahm die Arbeit und übergab dem Blatte die Analyse dieses Nothstandsmehls und die dabei errienen corpa delicti: ein Gläschen Mineralwasser, ein Gläschen Mehl mit schmierigen, aus dem Mehl gewonnenen Oel. Das untersuchte Mehl enthielt: 10.08 Percent Feuchtigkeit, 17.16 Percent Mineralhohe, Sand etc. 32.67 Percent Oelkuchenmehl und Unkrantsamen, 40.09 Percent Roggenmehl. Wie die Mehprobe mit solchem Mehl, gegen welches das Pucherf'sche Mehl, das so viel Spektakel Veranlassung gibt, das reine Confact ist, erährt werden, müssen ja Krankheiten aus sich greifen.

Ein Petersburger Mehl-Skandal. Eine genaue chemische Untersuchung des in der Petersb. Zeitung von der Gemeinde aus Liebau bezogen hat, ergab folgendes Resultat. Es wurden 10 Gramm Mehl mit 50 Kubik-Centimeter Wasser versetzt und die Mischung mit bromsaurer Lauge (NaBrO) behandelt. Die Behandlung ergab dabei enorme Stickstoff-Quantitäten

keveréket bromsavas lúggal (NaBrO) kezelik. A vizsgálat kiderítette, hogy nitrogéntartalmú anyagok rendkívül nagy mennyiségben (0,400 százalék) vannak jelen — a mi azt bizonyítja, hogy a fehérjetartalmú lisztcsiszések rothadni keztek. — Azután chloroformot kevertek a liszthez és a keletkezett letelem csapadékot kémiaiilag megvizsgálták. Az eredmény egészen megdöbbentő volt! — 10 gramm liszthez 0,4 gramm „vagyis 7₂” százalék lómakó volt! — Végül gőrcső alatt vizsgálták meg a lisztet, mely nagyon érdekes kinevezést visel: a liszt keményítőrészei a hejrések, porlya és egyéb hulladékok (nyárgék) alá voltak fojtogatva. A lómakó emberek úgy néztek ki, mint az utcai kényes, a többi alkotórészek csak a közbányagok képeztek. A valódi lisztet, mely kémiai kezelés után rikító rózsaszínűvé lesz, annyival is könnyebben lehetett a konoklyóval megkülönböztetni, mert ez az említett változásnak nincs alávetve. Ezután a lisztet 35 százalékos maróulgyóval kezelték, mire egy negyedóra múlva, rendes hőmérséklet mellett érkezőleg lett a kiállhatatlan heringszag, biztos jele a fehérjetervezésnek rothadásának. Ezek képezik ezen úgynevezett „liszt” kémiai vizsgálatának meglepő eredményeit. Ha a város által megvett liszt ugyanilyen vagy hasonló minőségű, akkor abban a liszthez 20000 pud lómakó van, melyről 1 rubel 55 kopeket egész 1 rubel 60 kopeket fizettek tulajdonkint! A „Birsh. Wed.” szerint a Puchert-féle lisztlől egy mennyiségét szakértők által behatóan megvizsgálták és azt találták, hogy részben polyából, részben lenesből, részben pedig konoklyóval és legnagyobbrészt homokból áll és körülbelül 30 százalékos rozslisztet tartalmaz. Ez a keverék azonban even ér még 14 rubel 60 kopeket, nemem 7 rubelt is áll. Ezen lisztnek a vásárlásáról és készítéséről a délyragot vasnak melletti nagykereskedő adánván állítólag már régen tudtak, csak nem akartak nyilvánosn beszélni róla. Az említett „lisztnek” nagymértő gyártásából magyarországi meg az a sajtóság jelenleg is, hogy a lencsésé a Liebanban körülbelül 60 kopeket székít fel példánként. Ezzel szemben igen sajtóságonk banzanak a „Nowosti” alábbi közleménye. Az említett lap ugyanis közli, hogy már decz. 16 ón a város hivatal tagjai és Lichtscheff városi kapitány által az élelmiszer igazgatóság külön megítélésével a Puchert-féle lisztet megtekintették és azt tapasztalták, hogy a liszt minden tekintetben ugyanazon fajtaiból. A Liebauhof érkezett liszt. készesét tekintve, jobba, a mi pedig a külsőesét állomásoknál az a kevésbé volt kielégítő (?). Hogy pedig a liszt minősége pontosabban megvizsgálhatók, az élelmiszer hivatal tisztviselője minden egyes csoporthoz próbáképen kivett 5 fontot, (mint a hogy a „Now. Wr.” leírásából tettek, csak hogy kis mennyiségben). A pontos vizsgálata, „Nowosti” szerint, szükséges, mert a lisztlől már kenyeret sütöttek, és azt a városi kórházakban, valamint a kiskereskedelmében eladták, teljesen ártalmatlanná tettevel fel azt.

A tengerlisztnek használatú kevepekül a rozsliszthez Felső-Sziléziában (Poroszország) annyival is inkább terjed, mert az ilyenek egy-egy öfotonos kenyérmél elérhető 15 fillényi megtakarítás eléig nagy. Hiszen az, egy napra egy kenyeret számítva, a mennyi egy három gyermekből álló családban legáltalább elfogy, egy esztendőben keresek 55 márkát tesz! — A felső-sziléziái malmok helyzete ezáltal persze csak még rosszabb lesz, mert a tengerlisztet olcsó szállítási díjak melletti Magyarországból hozták, hogy a malmok panaszba helyzetüknek az orosz kiviteli tilalom folytán való megrosszabbodása miatt alapos bizonyítja az a tény, hogy a gleiwitzi gabonaföldészen a poseni és nyugati és keleti poroszországi malmokból való lisztet olcsóbban kinyújták, mint a mennyit egy felső-sziléziái molnárk adhatják, a kik az Ausztria-Magyarországból való gabonabevételre vannak utalva. A lisztnek 3 kgnyi mennyiségben való vámmentes behozatala a határkereskedelmek csak annyiban lett megnehezítve, hogy a bevétel vasár- és ünnepnapokon egyáltalán nem. Köznapokon csak a hivatalos órák alatt lett megengedve.

Az a kérdés, hogy a kenyér mikor nem kenyér már, hanem kalács? foglalkoztatja jelenleg a windsori hatóságokk Ombriában. Az idegen származású kenyér bevitelét tiltó törvény ugyanis előírja a behozható czépké súlyát, a pékek úgy segítenek magukon, hogy a kenyeret szeletekben és csomagolva árusítják mint olcsó kalácsot. Már most arról van szó, hogy megállapíttassék, micsoda határt lehetne vonni kenyér és kalács közt?

(0,400 Perzent) — ein Beweis dafür, dass die einwaisenthaligen Mehltheile in Fäulnis übergegangen waren, — Sodann wurde das Mehl mit Chloroform versetzt und der dabei erhaltene starke Niederschlag chemisch untersucht. Das Resultat war geradezu verblüffend! 10 Gramm ergaben 0,4 Gramm oder 7₂ Perzent Sand! — Schliesslich wurde das Mehl unter dem Mikroskop betrachtet und hat ein ganz interessantes Bild dar. Die Stärke-theile des Mehls waren in der Masse von Hülsen, Spinn und anderen Abfällen kaum zu sehen. Die Sandkörner nahmen sich wie die in Wasser suspendirten aus, wo die andern Theile nur veränderlichen Kitt bildeten. Das echte Mehl, das nach der chemischen Bearbeitung gelbrothe Färbung annimmt, war umso leichter von der immensen Masse Kornrade zu unterscheiden, die jener Farberwässerung nicht ausgesetzt ist. — Nun wurde noch das Mehl mit einer 33 Perzent salzigen Lösung von Aetz-Natronum behandelt, wobei nach einer Viertelstunde bei normaler Temperatur der ekhalte Heringsgeruch constatirt wurde — ein untrüglicher Beweis für die vollende Zersetzung der Eiweissthelle. Das sind die verblüffenden Resultate der chemischen Untersuchung dieses Quasi-Mehls. Wenn das ganze von Stadtmag angekauft Mehl von derselben oder von ähnlicher Sorte ist, dann sind darunter allein 20000 Pud Sand für den 1 Rub. 55 Kop bis 1 Rub. 62 Kop. pro Pud bezahlt worden ist! Nach den „Birsh. Wed.” ist eine Probe des Puchertschen Mehls von Specialisten eingehend untersucht worden, wobei man constatirte, dass es theils aus Spreu, theils aus Linsen, theils aus Kornrade und grösstentheils aus Sand besteht und circa 30 Perzent Roggenmehl enthält. Der Werth dieses Gemisches ist aber nicht 14 Rubel 60 Kopeken, sondern kaum 7 Rubel. Ein drittes, von Stadtmag erbrod aber müsste unbedingt gesundheitsschädlich werden. Der Ankauf und die Zubereitung dieses Mehls seit mehreren Grosshändlern an die Südrusslandern bereits seit längerer Zeit bekannt gewesen; sie wollten davon nur nicht öffentlich reden. Mit der Zubereitung des genannten Quasi-Mehls in kolossalen Massen erklärt sich auch, nach den „Birsh. Wed.”, die sonderbare Erscheinung, dass in den letzten Monaten der Preis für Kornrade und Linsen in Liebau auf circa 60 Kopeken pro Scheffel die Höhe ging. . . . Dem Allen gegenüber nehmen sich nun folgende Mittheilungen der „Nowosti” recht sonderbar aus. Das Blatt behauptet nämlich, dass am 16. December die Commission des Stadtmagis und ein vom Stadthaupt Lichtscheff extra eingeleiteter Beamter von der Intendantur-Verwaltung das Puchertsche Mehl besehen und die Beobachtung gemacht hatten, dass das Mehl nicht durchweg von derselben Gattung sei: was direct aus Liebau kam, ist dem Aussehen nach — besser, was von den Zwischenstationen geschickt war — weniger befriedigend (!) Um die Qualität des Mehls jedoch genauer zu prüfen, entnahm der Intendantur-Beamte jeder Partie eine Probe von 5 Pfund (wie das bereits von den Delegirten der „Now. Wr.” nur in kleineren Quantitäten gemacht war). Die genaue Prüfung ist, nach den „Nowosti”, erforderlich, weil bereits aus dem genannten Mehl Brod gebacken und letzteres in den städtischen Hospitälern consumirt und im Kleinhandel verkauft worden ist, wobei es absolut als unschädlich befunden wurde. . . .

Die Verwendung von Maismehl als Beimischung zum Roggenmehl macht in Oberösterreich (Preussen) um so mehr Fortschritt, da die Ersparrung von 15 Pf. bei jedem Fünf-Pfundbrode eine immerhin erhebliche ist. Beträgt sie doch bei täglichem Verbrauch eines Brodes, wie es in Familien mit drei Kindern mindestens stattfindet, im Jahre rund 55 Msk. — Die Lage der oberösterreichischen Mühlenindustrie wird dadurch allerdings noch verschimmert, da das Maismehl bei billigen Frachtsätzen aus Ungarn bezogen wird. Dass hier Klagen über die Erschwerung ihrer Lage durch das russische Getreideausfuhrverbot begründet sind, beweist die Thatsache, dass ein der Getreidebörsen in Gleiwitz Mehl aus Posener und west- und ostpreussischen Mühlen zu erheblich niedrigeren Preisen angeboten wird, als die oberösterreichischen Mühlen liefern können, welche auf den Bezug des Getreides aus Österreich-Ungarn angewiesen sind. — Eine Erschwerung der zollfreien Einfuhr von 3 kg Mehl in den Grenzgebieten ist insofern erregend, als dieselbe aus Nicht-Feiertagen überhaupt nicht mehr, an Wochentagen nur während der Amtsstunden gestattet ist.

Die Frage: »wann ist Brod nicht mehr Brod, sondern Kuchen?« beschäftigt die Behörden in Windsor, Ontario. Das Gesetz gegen Einföhrung fremden Brodes schreibt nämlich ein gewisses Gewicht der einzuföhrnden Laibe vor, nun helfen sich die betreffenden Bäcker so, dass sie das Brod in Schnitten und verpackt und als billige Kuchen verkaufen. Es handelt sich nun zu bestimmen, wo ist die Grenze zwischen Brod und Kuchen?

KERESKEDELEM ÉS FORGALOM.

A francia kamara által legutóbb megszavazott ideiglenes fokozott árútarifát a szentes is elfogadta. Ennek folytán a franczországi lisztvárnak a következő lesz:

1892. febr. 1-től	1892. június 1-éig
100 kg-onként	100 kg-onként
70 ^o / ₁₀₀ és azon felüli kivonatnál	6 — frank 8 — frank
70 ^o / ₁₀₀ és 60 ^o / ₁₀₀ közti nyemrénynél	7 20 „ 10 — „
60 és kevesebb % nyemrénynél	8 40 „ 12 — „

Valamennyi kivonatu minőségűből a vámhivatloknál a bevitt lisztek megvizsgálására minták levelezéjében. Az eddigi 3 franknyi bazárán 1892 június 1-ig már érvényben, a mely napra a 100 gkonként 5 franknyi vámemelés lép.

Magyarország Lisztvittele máj. 6. augusztus hó 1-től december végéig 283,556 q volt, a tavaly ugyanazon időben kivitt 431,200 q-hoz képest; ebből Nagybritanniába 125,733 q (283,456 q), Franciaországba 55,728 q (61,794 q) és Brazíliába 34,372 q (54,097 q).

Brazília lisztbehozatala Ausztria-Magyarországra a legutóbbi konzuli jelentés szerint október hónapban volt: Fiuméből Pernambuco 1200, Bahiába 2900, Rio de Janeiroba 150 hordó. Triestből Bahiába 1100, Rio de Janeiroba 300 és 150, Santosba 100 hordó.

Magyar termékek kivitele Fiuménál. Az áru-forgalom az elmúlt hónapban igen tekintélyes volt Fiumében, habár a forgalom, kivéve indórendőket, zabot, árpat, szilvát és csukrot, a felhozott mennyiségek tekintve, nagyobb maradt a múlt évnek. Tetemes volt a behozatal horban Dalmáciaiából Magyarországra, a mi a rozas terméské felváltó nagygyerű hozatalokhoz lett magyarrá. A forgalom részletei tekintetében az alábbi adatok nyújtanak felvilágosítást, és vesd magunk megérkezett december 29-én Fiumében: 633 kocsi szilva, 382 kocsi árpa, 150 kocsi buza, 390 kocsi hal, 49 kocsi szilva, 324 kocsi csukor. Nyugatra elszállított innen decemberben: 52,274 méter-mázsa *liszt* (tavaly decemberben 73,912 méter-mázsa, ebből 38,290 méter-mázsa Nagybritanniába, 18,203 méter-mázsa Franciaországba, 200 méter-mázsa Osztrárországra; 29,890 müniza árpa (tavaly 38,285 müniza) Hollandiára. A kivitteli forgalom az új évi és teli idény óta, vagyis augusztus 1-től december végéig következő eredményt tünteti fel, mely mellé összehasonlítás okáért a múlt év megfelelő adatait tesszük. Ezen adatok szerint tengeren Fiuméből nyugatra szállítottak:

	1891	1890
<i>liszt</i>	283,556	431,200
árpa	106,241	386,532
buza	4,250	128,012

A *liszt* kivittét az egyes nyugati fogyasztási területekre következőképen alakult, és pedig elszállítottat a fent közölt összmennyiségekben:

	1891-ben	1890-ben
<i>liszt</i>	283,556	431,200
Nagybritanniába	125,733	283,456
Franciaországba	55,728	61,794
Brazíliába	34,372	54,097

A most felvitt idény tehát liszthen 147,644 méter-mázsa, árpában 290,291 méter-mázsa, buzában pedig 128,762 méter-mázsa csökkentést tüntet fel.

A magyar leszámító és pénzáltóbank budapesti közraktárának forgalmi kimutatása: mm. ft.

árkati készlet 1891 decz. 15-én este	508,025	6,080,490
beraktározás decz. 16-tól 31-ig	33,672	665,200
összesen	543,697	6,745,690
kiraktározás 1891 december 16-tól 31-ig	56,039	634,000
raktári készlet 1891 december 13-én este	507,658	6,122,690

	Részletezés:	
árpa	212,056	repcze 12,865
rozsa	54,397	liszt 43,251
árkati készlet 1891 decz. 15-én este	44,923	külföldiek 17,474
zab	19,845	szilva és szilvaiz 30,744
csukor	20,009	csukor 23,753
hüvelyesek	23,778	tengeri 4,963

HANDEL UND VERKEHR.

Der französ. Senat nahm den von der Kammer jüngst votirten graduirten Tarif für provisorische Mehlzölle an, demnach wird der Mehlzoll Frankreichs nunmehr wie folgt fixirt sein:

	Vom 1. Februar bis 31. Mai 1892	Vom 1. Juni 1892 bis pr. 100 kg.
Bei 70 Perc. Extraction und darüber	Frcs. 6 —	Frcs. 8 —
Zwischen 70 Perc. und 60 Perc. Extraction	» 7 20	» 10 —
Bei 60 Perc. Extraction und darunter	» 8 40	» 12 —
Grüße und Gries	» 8 40	» 12 —

Typenproben aller Extraktionen werden in den zollfälligen Bureaux behufs Prüfung der eingeführten Mehle deponirt sein. Der historische Weizenzoll von Frcs. 3 — bleibt bis zum 1. Juni 1892 bestehen, von welchem Tage ab die Erhöhung auf Frcs. 5 —, pr. 100 kg. erfolgt.

Der Mehl-Export Ungarns umfasste in der Zeit vom 1. August bis Ende December v. J. 283,556 q gegen 431,200 q gleichzeitig im Vorjahre; davon nach Grossbritannien 125,733 q (283,456 q), nach Frankreich 55,728 q (61,794 q) und nach Brasilien 34,372 q (54,097 q).

Der Mehlimport Brasiliens aus Oesterreich-Ungarn umfasste im October v. J. nach dem letzten Consularrichte: Von Fiume nach Pernambuco 1200, nach Bahia 2900, nach Rio de Janeiro 150 Fass. Von Triest nach Bahia 1100, nach Rio de Janeiro 300 und 150, nach Santos 100 Fass.

Export ungarischer Produkte über Fiume. Die Güterbewegung im verlossenen Monate war in Fiume recht bedeutend, obschon der Verkehr mit Ausnahme von Fassdauben, Fiolon, Gersle, Flaumeng- und Zucker jenseit des Vorjahres in den Zufuhrquantitäten nachsteht. Ein bedeutender Import über hier fand in Wein aus Dalmatien nach Ungarn statt, was in der Folge der Missernte staufgefundenen starken Bedarfsdeckung die Erklärung findet, in Bezug auf die Einzelheiten des Verkehrs gehen nachstehende Ziffern Aufschluss und zwar langten mittelst Bahn im December bis 29. hier ein: 633 Waggons Mehl, 382 Waggons Gerste, 139 Waggons Weizen, 390 Waggons Fiolon, 49 Waggons Flaumeng, 234 Waggons Zucker. Nach dem westlichen Auslande wurden im December ab hier verladen: 52,274 Meterzentner Mehl (gegen 77,912 Mtr. im December v. J.), davon 38,290 Mtr. nach Grossbritannien, 13,203 Mtr. nach Frankreich, 100 Mtr. nach Italien, 29,890 Mtr. Gersle (gegen 38,285 Mtr.); nach Holland. Die Exportbewegung seit der neuen Herbst- und Wintercampagne, d. i. vom 1. August bis Ende December lieferte folgendes Resultat, wobei wir zur Beurtheilung die analogen Daten des Vorjahres beifügen wollen. Es wurden sonach per mare nach den westlichen Auslandsgebieten ab hier expedirt:

	1891	1810
<i>an Mehl</i>	283,556	431,200
» Gerste	106,241	386,532
» Weizen	4,250	128,012

Die Ausfuhr an Mehl gestaltete sich nach den einzelnen westlichen Absatzgebieten folgendermassen: und zwar wurden von den obigen Gesamtquantitäten befördert:

	1891	1890
<i>an Mehl</i>	283,556	431,200
nach Grossbritannien	125,733	283,456
» Frankreich	55,728	61,794
» Brasilien	34,372	54,097

Die letzterlossene campagne ergab sonach einen Ausfall: bei Mehl um 147,644 Meterzentner, bei Gerste um 280,291 Meterzentner, bei Weizen um 128,762 Meterzentner.

Verkehrs-Ausweis des Budapester Lagerhauses der Ungar. Escompte- und Wechselbank . . . q

Lagerstand am 15. Dec. 1891	493,653	5,943,600
Einlagerung vom 16. bis 31. December	76,186	812,200
zusammen	569,239	6,755,800
Auslagerung vom 16. bis 31. Dec. 1891	89,017	854,000
Lagerstand am 31. Dec. 1891	486,222	5,901,800

	Specification:	
Weizen	212,056	Reps 12,865
Roggen	54,397	Mehl 43,251
Gerste	44,923	Deerse 17,474
Hafer	19,845	Zweitschken und Lequar 30,744
Hirse	20,009	Zucker 23,753
Hülsenfrüchte	23,778	Mais 4,963

Az Igloó múnalom részvénységének december hó 30-án tartotta évi rendes közgyűlést Töpscher György elnökölése alatt. A közgyűlés legfontosabb tárgya: a részvénységnek Igloó városával a múnalom tárgyában további 32 évre kötött haszonbérleti szerződés ügye volt. Az osztalék részvényeseknt 8 forint állapított meg.

A galizianai malomipar károsodását látja abban, hogy a refalcziakat megelölítik, mert csak az azelőtt érvényben volt, a most államosított Károly Lajos vasút által fizetett 17%-nyi refalczia képeletét arra, hogy a magyar malomok versenyezzenek. A krakói kereskedelmi kamara emellett egyébiránt azzal a kéressel fordult a kereskedelmi miniszterhez, hogy az említett refalcziát engedélyezze továbbra is.

A vasuton való buszszállítás Antwerpenből Nancyba 15-30 frankba kerül tonnánnkt, a Dünkirchenből Nancyba való rövidleb uton a francia északit vasuton pedig 10-30 frankba. Miatán a francia átviteli forgalom ezáltal nagyon károsodik, a párisi gabona- és lisztkereskedők testülete ezen állapot megváltoztatását kérelmezte a francia északi vasúttól.

A buza- és lisztkereskedők Nagybritanniában f. hó 1-én korábbi díjszakkal összehasonlítva következők voltak:

buza (qr-csék = 480 Pfl.)	Liverpoolban:			
	1892. jan. 1.	1891. decz. 31.	1891. jan. 1.	1890. jan. 1.
	363,938	336,462	355,570	296,933
liszt (zsák = 280 Pfl.):				
Magyarországhól és Ausztriából:	8,756	8,045	5,488	6,595
Kalifornia, Oregon és Walla 1,406	2,055	33,837	49,188	
Amerikából:	74,816	58,367	62,063	77,277
más fajánkt	2,889	3,916	2,057	3,015
liszt összesen: 87,867	72,383	103,445	136,075	

buza	Bristolban:			
	1891. decz. 1.	1891. nov. 1.	1891. jul. 1.	1890. decz. 1.
	153,544	119,696	63,237	91,192
liszt (zsák)	35,084	38,973	58,218	4,335
kilöntések	18,895	—	—	24,955

buza	Hullban:			
	1892. jan. 1.	1891. decz. 1.	1891. jul. 1.	1891. jan. 1.
	312,913	162,742	59,804	119,756
liszt (bbl.)	2,096	—	—	—
» (zsák)	1,128	—	—	—

buza	Londonderry-ben:			
	1891. decz. 31.	1890. decz. 31.	1889. decz. 31.	1888. decz. 31.
	4,200	15,000	12,600	—
liszt	25,000	18,000	41,500	—

A Londonban f. hó 1-én volt buzakészletek körülbelül 650,000 qr-re besúllt (tavaly 364,000 qr.), a lisztkészletek pedig 400,000 zsákra (tavaly 254,000). — A londoni, liverpooli, hulli, bristol, glasgow, dublini, belfasti és londonderryi készletek becslés szerint összesen 2,325,000 qr-t tesznek, az 1890 végén volt 1,655,000 qr-hez képest. — Az összes buza- és lisztkészletek valamennyi nagybritanniai kikötőben körülbelül 3 $\frac{1}{2}$ millió qr-re besúllt az 1890 végén volt 1,950,000 qr-hez viszonyítva.

Amerika lisztkérményeit Európába az 1891. december 19-éiől 26-ig terjedő időben voltak:

	az atl. kikötőkbe	a Pac.-kikötőkbe
Nagybritanniába	20,000 »	21,000 bar.
A kontinensre	20,000 »	— »
összesen	206,000 bar.	21,000 bar.
a múlt héten pedig	299,000 »	20,000 »
Összeg 227,000 barrel, az előző héten pedig 319,000 barrel.		
A múlt év augusztus 1-étől december 26-ig terjedő idő alatt Nagybritanniába 3,342,000 barrel, a kontinensre 544,000 barrel, összesen 3,886,000 barrel szállított, a múlt év ugyanazon időszámban előlított 3,545,500 barrelhez képest.		

STATISZTIKA.

Nagybritannia malmbank lisztermelésése a legutóbbi három év alatt körülbelül 86,000 zsákot tett átlag naponta, a bevittet pedig körülbelül 20,000 zsákot, Anglia összes szükkéglét a helybeli malmbank felcsútt képekek volnának, ha teljes erővel dolgoznának egész éven át.

Nagybritannia évi termésének eredményét hivatalosan következőkép tüntetik fel: buza 72,127,263 bshl. 1890-ben 73,354,481 árpa 72,179,950 bshl. 1890-ben 73,933,901 zab 112,886,261 bshl. 1890-ben 120,188,046. Minőség és suly te

Die Igloó Kunstmühle Actiengesellschaft hielt am 30-ten December unter dem Vorsitze Georg Töpscher's ihre ordentliche Jahres-Versammlung. Der wichtigste Gegenstand der Berathung war die Verlängerung des Pachtvertrages der Actiengesellschaft mit der Stadt Igloó auf weitere 32 Jahre. Die Dividende wurde per Actie mit fl. 8 festgesetzt.

Die galizische Mühlenindustrie sieht sich bedroht, da ihr vor die früher bestandene, seit Verstaatlichung der Carl Ludwigbahn aber aufgehobene 17 $\frac{1}{2}$ -ige Refalcie es ermöglicht, die Concurrenz mit den ungarischen Mühlen zu bestehen. Die Krakauer Handelskammer beschloss demzufolge den Handelsminister telegraphisch um die weitere Gewährung der besagten Refalcie zu ersuchen.

Der Viehtransporter p. Bahn von Antwerpen nach Nancy betragt Pres. 19.30 p. l. während auf der kürzeren Strecke von Dünkirchen nach Nancy p. französische Nordbahn Pres. 16.30 zu zahlen sind. Da hiedurch dem französischen Transit ein nachtheiliger Schaden erwächst, hat die Pariser Syndicatskammer für Getreide und Mehl an die französische Nordbahn das Ersuchen um Abhilfe gerichtet.

Die Gerallen- und Mehl-Vorräthe in Grossbritannien betragen am 1. d. im Vergleiche zu früheren Perioden, laut folgenden Aufstellungen in:

Weizen (Qrs. = 480 Pfl.)	Liverpool.			
	1. Jan. 1892	1. Dec. 1891	1. Jan. 1891	1. Jan. 1890
	363,938	336,462	355,570	296,933
Mehl (Sack = 280 Pfl.)				
Ungar. und Oester.	8,756	8,045	5,488	6,595
California, Oregon u. Walla	1,406	2,055	33,837	49,188
Amerikanisches	74,816	58,367	62,063	77,277
Andere Sorten	2,889	3,916	2,057	3,015
Zusammen Mehl: 87,867	72,383	103,445	136,075	

Weizen	Bristol.			
	1. Dec. 1891	1. Nov. 1891	1. Juli 1891	1. Dec. 1891
	153,544	119,696	63,237	91,192
Mehl (Sack)	35,084	38,973	58,218	4,335
Verschiedene	18,895	—	—	24,955

Weizen	Hull.			
	1. Jan. 1892	1. Dec. 1891	1. Juli 1891	1. Jan. 1891
	312,913	162,742	59,804	119,756
Mehl (Sack)	2,096	—	—	—
» (Bäcke)	1,128	—	—	—

Weizen	Londonderry.			
	31. Dec. 1891	31. Dec. 1890	31. Dec. 1889	31. Dec. 1888
	4,200	15,000	12,600	—
Mehl	25,000	18,000	41,500	—

Die Vorräthe in London am 1. d. in Weizen werden auf circa 650,000 Qrs. (gegen 364,000 Qrs. im Vorjahre) und in Mehl auf 400,000 Qrs. (gegen 254,000 Qrs. im Vorjahre) geschätzt. — Die Weizen- und Mehl-Vorräthe in London, Liverpool, Hull, Bristol, Glasgow, Dublin, Belfast und Londonderry umfassen zusammen nach vorliegenden Schätzungen 2,325,000 Qrs. gegen 1,655,000 Qrs. Ende 1890. — Die gesammten Weizen- und Mehlovorräthe in allen grossbritannischen Häfen werden auf circa 3 $\frac{1}{2}$ Mill. Qrs. taxirt gegen 1,950,000 Qrs. Ende 1890.

Die Mehl-Verschliffe Amerikas nach Europa betragen in der Woche vom 19. December bis 26. December 1891 von den atl. Häfen von den Pac.-Häfen nach Grossbritannien 186,000 Bar. 21,000 Bar. nach dem Continente 20,000 » — » — »

Zusammen 206,000 Bar. 21,000 Bar. gegen in der Vorwoche 299,000 » 20,000 »

Totale 227,000 Bar. gegen 319,000 Bar. in der Woche vorher.

In der Campagne vom 1. August bis 16. December v. J. nach Grossbritannien 3,342,000 Bar., nach dem Continente 544,000 Bar. zusammen 3,886,000 gegen 3,545,500 Bar. in der gleichen Zeit des Vorjahres.

STATISZTIK.

Die Mehlerzeugung der Mühlen Grossbritan niens betrug während der letzten 3 Jahre ca. 86,000 Stäg täglich bei einem Importe von ca. 20,000 S. täglich. Der ganze Bedarf Englands könnte durch englische Mühlen gedeckt werden, wenn dieselben mit voller Kraft das ganze Jahr hindurch arbeiten würden.

Das diesjährige Ernteresultat Grossbritanniens wird officieil wie folgt angegeben: Weizen 72,127,263 Bshl. gegen 73,354,481 in 1890, Gerste 72,179,950 Bshl. gegen 73,933,901

kintében a buza és árpa termése az idén sokkal silányabb, mint tavaly.

Az 1891. évi lisztkivitel Braziliába. Az ausztria-magyarországi malmokból való lisztexportatiónak decemberben csak 1125 barrellt tettek (az első évben 22,520 barrellt), ebből 405 barrell magyarországi volt. A Fiumén és Triesteit át, való 300-400 szasz kivitel 1891-ben 130,149 barrellt ért el, ebből 93,403 barrell magyarországi, 36,746 barrell ausztriai malmokból volt. Ebből az összmennyiségből elszállított 58,957 barrell Pernambuco, 39,786 barrell Bahia, 4890 barrell Santos, 5498 barrell Rio de Janeiro és 21,048 barrell a többi braziliai kikötőkre. A kivitel az 1890-ig elmulit 81 évben volt:

év	összesen	Ebből barrell	Magyarországi
1886	177,980	85,728	
1887	188,873	87,357	
1888	214,616	143,151	
1889	272,937	183,804	
1890	214,594	150,384	
vagyis évenként átlag	211,730	130,085	
1891-ben pedig a fentiek szerint volt	130,149	93,493	

Ebből kitűnik, hogy 1889-ben éretett el a forgalom tetőpontja, melyben a magyar malmoknak arányosan volt részük, egyszerűen pedig, hogy az ausztria-magyarországi termékeknek néve a behozatali vámokban kezdő változás folytán a kivitel csökkent. Mindazonáltal és a viszonyok kedvezőtlenségére daczra sikerült a magyar lisztet való üzlet Braziliában bizonyos fokon fenntartani, mi által terményeink versenyképessége be van bizonyítva.

Németország gabonakivitele. Németország gabonakiviteléről a januártól novemberig terjedő tizenegy havú időszakban közöl kimutatást a német hivatali statisztika; most már megközelítő pontossággal meg lehet bűni az egész év forgalmát, mert az utolsó hónap rendszerint nem szokott nagy változásokkal előidézni. Az összes buza- és rozskivitel, összehasonlítva az előző év első tizenegy hónapjával, a következő volt:

	1891-ben	1890-ben
Buza	8,463,275	6,432,090
Rozs	7,978,193	8,143,617
Összesen	16,441,469	14,575,707

Ebből az ügyelemremelőt tény vonható le, hogy a rozskivitelben mutatkozó amugy sem nagy hiány november végéig a nagyobb, mertvő luzumporttal bőségesen ki volt egyenlítő. Országoszághól behozott 4,935,222 mmmász buza és 6,137,119 mmmász rozs. Más országokból behozott buza (métérmász):

	1891	1890
Belgiumból	338,837	177,434
Hollandiából	262,272	208,569
Ausztria-Magyarországból	734,612	1,059,919
Romániából	373,03	690,933
Brit-Indiából	214,463	9,046
Argentínából	117,764	77,570
Az Egyesült-Államokból	1,253,647	515,319
Más országokból	196,943	161,085

	1891	1890
Belgiumból	131,367	140,131
Franciáországból	131,786	63,784
Hollandiából	182,984	208,947
Ausztria-Magyarországból	373,733	84,357
Romániából	194,917	204,077
Az Egyesült-Államokból	513,203	206,857
Más országokból	308,624	272,498

KÖZLEKEDÉS- ÉS TARIFAÜGY.

A Duna-Odera-csatorna képezte tárgyát egy indítványnak, mely a bécsi közgazdasági ügyésben bejuttatott. Müller utal arra, hogy két ügy, mely bizottságilag már 1890 márczius 5-én elintézték, és melyek Bécs városnak a Duna-Odera csatorna községeihez való hozzájárulására és a budapesti polgármesternek a Duna-Molva-Elba-csatorna tervének támogatására vonatkoznak, még ma napig sem kerültek a tanács teljes ülése elé. Aközben a magyar kereskedelmi miniszter nyomozási tanulmányokat tétetett arra nézve, hogy a

Hafer 112,386,231 Bshls. gegen 120,188,046 Bshls in 1890. Hinsichtlich Qualität und Gewicht stehen Weizen und Gerste der vorjährigen Ernte bedeutend nach.

Zum Mehlexport nach Brasilien im Jahre 1891. Die Verladungen an Mehl aus den österreichisch-ungarischen Mühlen betragen im December nur 1125 Barrels (gegen 22,520 Barrels im Vorjahre), wovon 405 Barrels aus Ungarn. Der Gesamt-Export über Fiume—Triest im Jahre 1891 erreichte 130,149 Barrels, wovon 93,403 Barrels aus ungarischen, 36,746 Barrels aus österreichischen Fabriken. Von diesen Totalmengen waren bestimmt: 58,957 Barrels nach Pernambuco, 39,786 nach Bahia, 4890 nach Santos, 5498 nach Rio de Janeiro, 21,048 nach den übrigen brasilianischen Häfen. Die Ausfuhrstatistik in den vorhergegangenen fünf Jahren folgende Quantitäten, und zwar:

Jahr	Totale Barrels	aus Ungarn
1886	177,980	85,728
1887	188,873	87,357
1888	214,616	143,151
1889	272,937	183,804
1890	214,594	150,384
oder im Durchschnitt per Jahr	211,730	130,085
dagegen im Jahre 1891 wie oben	130,149	93,403

Es zeigt sich daraus, dass im Jahre 1889 der Höhepunkt erreicht wurde, an welchen die ungarischen Mühlen einen entsprechenden Antheil hatten, gleichzeitig aber auch, dass durch die eingetretene Wendung in den Importzöllen für das österreichisch-ungarische Product der Absatz desselben eine Abschwächung erfuhr. Immerhin und trotz der ungunstigen Verhältnisse gelang es, das Geschäft in ungarischem Mehl mit Brasilien auf einer relativen Höhe zu erhalten, wenn die absolute Concurrenzfähigkeit unserer Producte documentirt ist.

Deutsche Getreide-Einfuhr. Ueber die Getreide-Einfuhr in Deutschland liegen im neuesten Heft der Reichsstatistik die Ausweise für die elf Monate Januar bis November vor; es lassen sich darnach die Ergebnisse des ganzen Jahres bereits mit genügender Sicherheit beurtheilen, da der letzte Monat in der Regel nur geringe Aenderungen bringt. Die Gesamteinfuhr von Weizen und Roggen stellte sich, unter Verzugung mit der Einfuhr in den elf ersten Monaten des Vorjahres, folgendermassen:

	Gesamteinfuhr in den Monaten Januar bis November in Doppelzentnern:	
	1891	1890
Weizen	8,463,275	6,432,090
Roggen	7,978,193	8,143,617
Zusammen	16,441,469	14,575,707

Es ergibt sich hieraus die bemerkenswerthe Thatsache, dass der ohnehin nicht bedeutende Ausfall im Roggen-Import bereits bis zum Schluss des Monats November durch grösseren Weizen-Import reichlich ausgeglichen war. Aus Russland wurden bezogen 4,935,222 Mtr. Weizen und 6,137,119 Mtr. Roggen. Aus anderen Ländern betrug die Weizen-einfuhr (in Doppelzentnern):

	1891	1890
aus Belgien	338,837	177,434
„ Holland	262,272	208,569
„ Österreich-Ungarn	734,612	1,059,919
„ Rumänien	373,103	690,933
„ Britisch-Indien	214,463	9,046
„ Argentinien	117,764	77,570
„ den Vereinigten Staaten	1,253,647	515,319
den übrigen Ländern	196,943	161,085
Die Roggen-einfuhr (in Doppelzentnern):	1891	1890
aus Belgien	131,367	140,131
„ Frankreich	131,786	63,784
„ Holland	182,984	208,947
„ Österreich-Ungarn	373,733	84,357
„ Rumänien	194,918	204,077
„ den Vereinigten Staaten	513,201	206,857
„ den übrigen Ländern	308,624	272,498

VERKEHRS- UND TARIFFWESEN.

Der Donau-Oder-Canal bildete den Gegenstand eines Antrags in der Sitzung des Wiener Gemeinderaths vom 30. December v. J. G. R. C. J. Müller weist darauf hin, dass in der Commission bereits am 6. März 1890 erledigte Referate, betreffend die Beteiligung der Gemeinde Wien an den Kosten für die Herstellung des Donau-Oder-Canales und die Eingabe des Bürgermeisters von Budweis am 6. März 1890 erledigte Referate, betreffend die Beteiligung der Gemeinde Wien an den Kosten eines Donau-Moldau-Elbe-Canals, bis heute nicht, bis zum Plenum gebracht wurden. Nuncmehr habe der ungarische Handelsminister

Malomkőbánya-telep

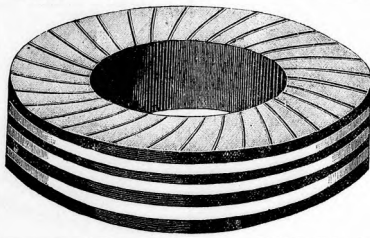
és szerbiai édesvízi quarcz malomkőgyár **UJVIDÉKEN**
Redlich, Ohrenstein és Spitzer es. és kir. szab. beocsini cementgyár.

A keményörlés minden neméhez.

A könyag leggodosabb kiválasztása!

Bármely quarczmagasság, szűkség szerint.

A kemény- és gabonaörléshez fényesen bevált.

A gabonaörlés minden neméhez.

Szívós kő igen tartós élességgel.

Leggodosabb gyártás.

Szállítás jótállás mellett.

Kivitel majdnem valamennyi országba.

Az 1890-iki mező- és erdőgazdasági kiállításon Bécsben a legmagasabb kitüntetést: **Diszoldevelet** nyert.

GEITNER és RAUSCH

Andrássy-ut 8. BUDAPEST Andrássy-ut 8.

Malomkő-, szivattyú- és fecskendő-gyár

ajánlja kitűnő:

Laferté, budai, sárospataki, újbányai stb. malomkőveit; malomkő-élesztő szerzsáimat, Dufour-féle selyemszita-szövetet, mindenemű géphajtószerkezeteket, varrószíjakat, felvonó-hevedereket és verlegeket, kaucsuk-árúkat, gőzkazán-felszereléseket, szivattyúkat fecskendőket stb., egyáltalán minden a malom- és gyári-üzemhez szükséges cikket, jutányos árak és minden tekintetben előzékeny kiszolgálás mellett.

Mühlstein-, Pumpen und Spritzen-Fabrik

empfehlen vorzüglich:

Laferté, Ofner, Sárospataker, Könygsberger etc. Mühlsteine; Steinscharfwerkzeuge, Dufour'sche Seidengaze, Maschinen- Treibriemen aller Art, Näh-Riemen, Häute, Aufzuggurten und Becher, Gummivaaren, Dampfkeset-Armaturen, Pumpen, Spritzen, überhaupt alle zum Mühlen- und Fabriks-Betrieb erforderlichen Bedarfsartikel zu billigen Preisen, bei in jeder Weise soider Bedienung.

Vereinigung gegen schädliches Kreditgeben (Verein Kreditreform)

Budapest, V., Dorotheagasse 5. I. St.
411 Bureaux in Oesterreich-Ungarn, Deutschland, Schweiz, Holland, Belgien, Frankreich, Russland, Türkei, Serbien, Rumänien und Bulgarien. — Direkter Anfrageverkehr zwischen den Mitgliedern und obigen Bureaux. Mündliche Auskunftserteilung gratis. Inkassó auf sämtliche Plätze des In- und Auslandes.

Metallgewebe

aus feinstem plattirten engl. Stahldraht.

Dieselben verstopfen sich, nur leicht gespannt, **nahezu gar nicht**, ergeben daher gegenüber den gewöhnlichen Geweben eine

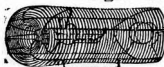
bessere d. h. constant gute Sichtung.

Zu beziehen durch

ADOLF FISCHER,

Civil-Ingenieur und Constructeur für Mühlenbau
Budapest, V., Waltznerboulevard 74.

Egér- és patkányfogók

20—30 darab egert, vagy patkányt lehet vele befogni a nélkül, hogy esetről esetre beállítani kellene. Egerek számára 30 cm. és 14 cm. sz. 2 frt. Patkányok sz. 55 cm. h. 25 cm. sz. 3 frt 75 kr.

Kérjük a megrendeléseket mindig beküldeni, mert sorserint lesznek eladva.

Maschinenfabrik FRANZ SCHÖN N.
WIEN, IV. Allee-gasse 12.

INSERATE

für den

„Magyar Molnár — Ungarischer Müller“

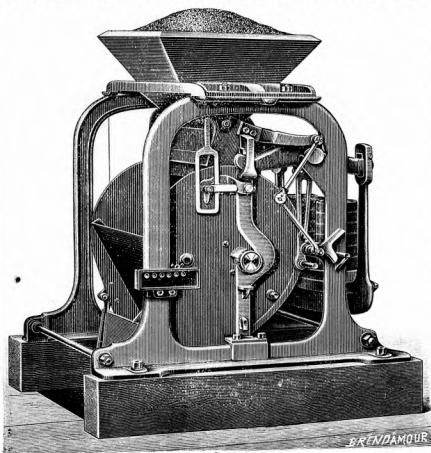
werden aufgenommen in der Administration

Budapest V. ker., Erzsébet-tér 19. szám,

wo auch die näheren Bedingungen bekannt gegeben werden.

Patent-Verletzung.

In jüngster Zeit werden von anderer Seite
control-, regulir- u. aichfähige
automatische Getreidewaagen

hergestellt und in den Handel gebracht und dadurch verschiedene unserer Patente, darunter auch unsere österr.-ungarischen in wesentlichen Punkten verletzt. Die zum Schutze unseres Eigenthums erforderlichen Schritte sind bereits eingeleitet.

Bezüglich der Anwendung dieser Waagen resp. widerrechtlichen Benutzung derselben erlauben wir uns, auf die betreffenden Bestimmungen des Patentgesetzes aufmerksam zu machen.

Wir warnen deshalb vor Ankauf.

Hennef a. d. Sieg, den 20. Oktober 1891.

Hennefer Maschinenfabrik C. Reuther & Reisert.

EISELE JÓZSEF

réz-, érczmű- és gőzkazányár. — Kupfer-, Metallwaaren- und Dampfkesselbau-Fabrik.

V., külső váci-út 138. szám. **BUDAPEST.** V., äussere Waitznerstr. Nr. 138.

Ajánlja modern és a mai követelményeket kielégítő szer-
számok, készülékek, valamint

hydraulikus szögcséslő gépekkel

kitűnően berendezett gyárat, bármely szerkezetű és nagyságu
gőzkazánok szállítására, szintyug minden más nemű kazán-
követés munkák, mint tartályok, vasszerkezetek, kemények stb.
készítésére.

Különlegességek:

STEINMÜLLER - féte **SZABADALMAZOTT**
VIZSCÖVES GŐZKAZÁNOK 20 LÉGKÖRI hasz-
nálási fesznyomásig.

POLLACSEK-féte szabadalmazott **TÁP-VIZ TISZ-
TÍTÓ** készülékek minden nagyságban.

Felszerelések

gőzkazántelepek, gépek, gőz- és vízvezetékek számára pon-
tosan készíttetnek s azokból nagy raktár tartalik.

Teljes szesz-, cukor- és vegyszert gyárberendezések el-
vállalatnak s legszakszerűbben készíttetnek.

Empfiehl seine vorzüglich eingerichtete mit allen moder-
nen Werkzeugmaschinen und

hydraulischer Nietenanlage

versehene Fabrik für Lieferungen von Dampfkesseln jeden
Systems und jeder Größe, ebenso alle vorkommenden Kessel-
schmelzarbeiten, wie Reservoirs, Eisen-Constructionen, eiserne
Schornsteine etc. etc.

Specialitäten:

**STEINMÜLLERSCHE PATENT WASSER-
ROHR-DAMPFKESSEL** bis **ZU 20 ATM.** Betriebs-
Ueberdruck;

**POLLACSEK'sche PATENT SPEISEWASSER-
REINIGUNGS-APPARATE** für jede Leistung.

Armaturen

für Dampfkessel Anlagen, für Maschinen, Dampf- und Wasser-
leitungen, werden angefertigt und wird von denselben stets
ein grosses Lager gehalten.

Einrichtungen von complete Brennereten, Zuckerfabriken
und chemischen Fabriken.

GEBRÜDER ISRAEL

Mühlenbau-Anstalt, Mühlstein- und Maschinenfabrik
Wien, Währing, Herrngasse Nr. 9—13.

➤ Ausgezeichnet mit den höchsten Medaillen auf mehr als 40 beschickten Ausstellungen. ➤

Export nach allen Staaten des Continents, Amerika und Afrika.

Zwei Ehrendiplome der Wiener land- und forstwirtschaftlichen Ausstellung 1890.

Uebernehmen die vollständige Ausführung von Neubauten und Reconstructionen von Mühlen, Hirse- und Graupenfabriken mit Was-
serrad-, Turbinen- oder Dampftrieb nach den neuesten Systemen und den weitestgehenden Garantien. — Empfehlen speciell:

Getreide-Reinigungsmaschinen »Erekte« und Getreide-Bürstenmaschinen. — Getreide-Reinigungs-, Spitz- und Schälmaschinen
»Hercules«, System Zisper. — Gries- und Dunstputzmaschinen »Reform«. — Centrifugal-Sichtmaschinen mit verbessertem Flügel-
werke. — Pulsations-Sichtmaschinen, Patent Winkler. — Krystall-Gaarz-Mühlsteine mit Selbstventilation, Patent Heller, die niemals
geschärft zu werden brauchen, wie auch alle übrigen für die Vermahlung von Cerealien und Mineralien erforderlichen sonstigen
Hilfsmaschinen und Apparate. — Desgleichen auch: Holzwoolmaschinen, Patent Anthon. — Holz-Hobelmaschinen. — Holz-Fraisen-
maschinen. — Band- und Decupirsägen. — Holz-Langloch Bohrmaschinen. — Copir-Drehbänke. — Zapfen-Schneidemaschinen, überhaupt
alle sonstigen vorkommenden Hilfsmaschinen für Holzbearbeitung.

➤ *Crosser, über 200 Seiten starker, reich illustrirter Catalog wird franco und gratis gesandt.* ➤

Mehr

als

15000

im

Betriebe

Porcellan-
Walzenstühle
FR. WEGMANN in Zürich.

Zum
Auflösen
und
Ausmahlen
der
Griese
unentbehrlich

Zur gefälligen Beachtung! Meine Porcellanwalzenstühle werden mit dem von mir erfundenen Dreiradsystem
betrieben, wodurch es möglich ist, den Räderingriff für jeden durch Abnutzung und Abdröhen verminderten Walzendurchmesser
genau auf den Theilkreis einzustellen. Diese, für den ruhigen Gang und die längere Dauer der Mahlfähigkeit höchst wichtige
Einrichtung, kann auch an Stuhlringen älterer Construction angebracht werden und wird von mir billigt geliefert.

FR. WEGMANN IN ZÜRICH.

GUTJAHR & MÜLLER

BUDAPEST

Malomépítészeti gépgyár és vasöntöde.

Reconstruálnak és építenek mindenféle malomokat, a világ híres magy. rendszer szerint, úgy mint magas, félmagas és síma örlésre, készítenek mindenféle malomberendezési gépeket, hajtógépeket, úgymint: gőzgépeket, vízkerekeket, turbinákat, transmissziókat, továbbá: trieuróket és gázmotorokat.

Arjegyzekeket bérmentve küldenek.

Tervejzokkal és költségvetésekkel kívánatra szolgálunk.

Mühlenbau-Maschinenfabrik und Eisengiesserei.

Reconstruiren und bauen Kunstmühlen für Hoch- (Griesmüllerei) nach berühmtem ungarischen System, Halbhoch u. Flachmüllerei; Fabriken allerlei Mülereimaschinen, Dampfmaschinen, Wasserräder, Transmissions-Anlagen, ferner Gasmotoren und Trieure.

Cataloge versenden franco.

Pläne und Kostenvoranschläge auf Wunsch.

REDLICH, OHRENSTEIN & SPITZER

Budapest, akadémia-utca 9.

Beocsin, utolsó posta Pétervárad.

Szerb quarezból való malomkövek gyára.

Ajánlják malomköveiket, melyek az 1890. évi bécsi mező- és erdőgazdasági kiállításban a legnagyobb kitüntetéssel, a díszokmánynyal lettek jutalmazva, úgy a limon mint a keményörési malomipar szempontjából. Szíves megkérésűek vagy közvelemni vagy a czég magyarországi főképviselője: **Geitner és Kansch, Budapest** czimén kéretnek.

Sodronyszöveket

malomok számára, előismert külön kivitelben, mindenféle minőség, szembőség és erősegékben készült, és ajánl

Kollerich Pál és fia

első magyar sodronyszövet- fonat- és szitaárny-gyára

Budapestben, IV. Ferencz-József-rakpart 21.

Dufour és Társa gyárából eredő valódi szövési list- és daru-selymek legértékű forrára.

Gőzkazán-STEINMÜLLER-Dampfkessel

Referenciák több mint 16-évi gyakorlatlan üzemeltetésről.

Különböleg cszéknek 2000 egész 6000 négy-szögmeternyi fűtő felülettel bíró telepek készíttetek.

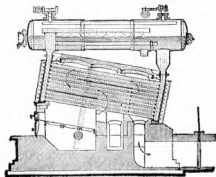
Egyedüli gyártási jog tulajdonos Magyarországon és a Balkánfélsziget számára:

Eisele József

réz-, érczmű- és gőzkazányár,

BUDAPEST,

V., külső váczí-út.

(STEINMÜLLER szabadalom.)

Referenzen über 16-jährige ungestörte Betriebsdauer.

Es wurden unter andern für verschiedene Firmen Anlagen von 2000 bis über 6000 Quadratmeter Heizfläche ausgeführt.

Alleiniges Fabrikationsrecht für Ungarn u. die Balkanländer.

Josef Eisele

Kupfer-, Metallwaaren u. Dampfkeselbau-Fabrik, BUDAPEST,

V., äusserer Waitzerstrasse.

Hoerde & Co., Wien 21,

Taborstrasse 78

Mühlenbau-Anstalt und Maschinenfabrik.

»Fortuna«-Walzenstuhlungen mit Diamantstahl- und Porzellanwalzen.

Dismembratoren,

»Austria«- und »Reformator«, neueste Gries- und Dunstputzmaschinen,

»Saturn«-Centrifugalsichter,

»Universa«, combinirte Koppereimaschine.

Combinirte Schleif- und Riffelmaschine,

Sämmtliche Mülereimaschinen, von unvergleichlicher Ausföhrung

Abschleifen, Neuriffeln und Egalisiren

von Stahl-, Hartguss- u. Porzellanwalzen.

Uebernahme von Neubauten und Reconstruotionen von Mühlen.

Auf Wunsch Probeföhrung. — Cataloge gratis und franco.

PUMPEN aller Arten für häusliche und öffentl. Zwecke, Landwirthschaft, Bauten und Industrie.

Neuheit: Nach dem Bowerhart Patent-Inoxydations-Verfahren

Inoxydirte Pumpen.

Sind vor Rost geschützt.

WAAGEN neuester verbessertes Construction

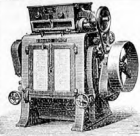
Decimal, Centesimal- und Laufge-

wichte-Brückenwaagen aus Holz u. Eisen, für Handels-, Verkehrs-, Fabrik-, landwirthschaftliche und andere gewerbliche Zwecke.

Personenwaagen, Waagen für Hausgebrauch, Viehwaagen.

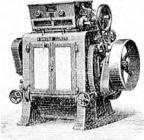
Commonwealth-Gesellschaft für Pumpen- u. Maschinenfabrikation.

W. GARVENS, Wien, I. Wallfischgasse Nr. 14.

G. DAVERIO

ZÜRICH (SCHWEIZ).

General-Vertreter für Oesterreich-Ungarn:

KARESCH & OREL WIEN II., Obere Donaustrasse 107.

MALOMÉPÍTÉSI TELEP

kettős-, hármás- és négyes hengerszékek gabonatisztításra szolgáló gépek szitagépek, dara- és derczisztító gépek stb. stb.

MÜHLENBAU-ANSTALT

Zwei-, Drei- und Vierwalzenstühlen Maschinen für Getreideputzereien Sichtmaschinen, Gries- u. Dunstputzmaschinen etc. etc.

Diszkormány a nemzetközi malomparkiállításokon:
Párisban 1885, Augsburgban 1886, Milanóban 1887.
Legnagyobb kitüntetések a nemzetközi kiállításokon:
Párisban 1878, Sidneyben 1879, Melbourne 1881, Zürichben 1883, Odessában 1884, Párisban 1886, Barcelonában 1888, Párisban 1889.

Ehrendiplom auf den internat. Müllerei-Ausstellungen in:
Paris 1885, Augsburg 1886, Mailand 1887.
Höchste Auszeichnungen auf den internat. Ausstellungen in:
Paris 1878, Sidney 1879, Melbourne 1881, Zürich 1883, Odessa 1884, Paris 1886, Barcelona 1888, Paris 1889.

BIZONYITTÁNY:
Budapest, 1889. december 18.

ATTEST:
Budapest, 18. Dezember 1889.

Daverio G. urnak. Zürich.

Herrn G. Daverio, Zürich.

..... Folytató hó 13-án kelt h. sorai folytán örömmre szolgál kijelenteni, hogy az Ön által szállított hengerszék működésével minden tekintetben a legteljesebbben meg vagyok elégedve.

Haggenmacher Henrik.

.....Zufolge Ihrer werthen Zuschrift vom 13. eri, macht es mir Vergnügen Ihnen mittheilen zu können, dass ich mit den Leistungen Ihres Walzenstuhles in jeder Beziehung auf das Beste zufrieden bin.

Gez. Heinr. Haggenmacher.

GANZ & COMP.

Vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

Eisengiesserei u. Maschinen-Fabrik Act.-Ges.

Budapesten és Leobersdorfbán Bécs mellett

Budapest u. Leobersdorf bei Wien

ajánlja

empfehlen ihre

hengerszékeket, hámozó- és egyéb malomgégeit;
turbínákat és gázmotorokat;
villamos világítást és erőátvitelt;
vasuti-kocsikat és vasuti-felszereléseket;
mindennemű kemény öntvénygyártmányait;
gép- és öntött-munkált.

Walzenstühle, Schäl- und sonstigen Müllerei-Maschinen;
Turbinen und Gasmotoren;
Elektrische Beleuchtung und Kraftübertragung;
Eisenbahn-Waggons und Eisenbahn-Ausrüstungen;
Hartmassfabrikate aller Art;
Maschinen- und Guss-Arbeiten.

Az első magyar

Die Act.-Ges. der ersten ungarischen

juta-fonó és szövőgyár részv.-társ. Lajta-Ujfalván

Jutespinnerei und Weberei in Lajta-Ujfalva

Raktára BUDAPESTEN V., Béla-utca 2.

Niederlage BUDAPEST V., Béla-utca 2.

ajánlja mindennemű gyártmányait

empfehlit ihre Erzeugnisse aller Gattungen

zsákokból és csomagoló szövethől.

Säcke und Emballagen.